

עפ"ג 1138/12/20 - ליאל ביטון נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

07 באפריל 2021
עפ"ג 1138-12-20 ביטון נ' מדינת
ישראל

כבוד סגן הנשיאה, השופט אליהו ביתן
כבוד השופטת גילת שלו
כבוד השופט יעקב דנינו
המערער:
נגד
המשיבה:

ליאל ביטון

מדינת ישראל

מהות הערעור: ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בבאר שבע (כב' השופט יואב עטר) במסגרת ת"פ 46670-05-17 מיום 08.11.2020.

פסק דין

המערער הודה בעובדות כתב אישום מתוקן שהוגש נגדו, והורשע בעבירות של סיוע להחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית והחזקת סם מסוכן לצריכה עצמית.

כתב האישום המתוקן מתאר, שבתאריך 09.05.17 בשעת לילה, המערער ואדם נוסף - הוא הנאשם מספר 1 בכתב האישום, נסעו יחד ברכב בו נהג המערער. הם הגיעו למקום מסוים בדימונה ושם האחר ירד מהרכב, הוציא ממקום מסתור חבילת סם ובה 2.5 גרם קוקאין והכניסה לרכב בו ישב המערער. בנסיבות המתוארות המערער החזיק שתי אצבעות חשיש במשקל 11.1 גרם, וקנאביס במשקל 0.7 גרם, לצריכתו העצמית, ללא היתר.

הודאת המערער ניתנה במסגרת הסדר טיעון בגדרו הסכימו הצדדים ששירות המבחן יכין תסקיר על המערער. אם התסקיר יהיה חיובי בתוכנו ובהמלצתו, המערער ישתף פעולה עם שירות המבחן, ושירות המבחן ימליץ על הארכת המאסר על תנאי התלוי ועומד נגד המערער, התביעה תסכים להארכת המאסר על תנאי. ואם התסקיר יהיה שלילי, באופן שהמערער לא ישתף פעולה עם שירות המבחן או ששירות המבחן לא ימליץ להאריך את המאסר על תנאי, הצדדים יטענו לעונש באופן פתוח.

שירות המבחן ערך מספר תסקירים על המערער.

בתסקיר הראשון צוין שהמערער כבן 25, רווק. סיים 12 שנות לימוד. שירת בשירות לאומי ואחר כך עבד בעבודות מזדמנות שונות. שירות המבחן ציין שהמערער נקט בגישה מצמצמת ומטשטשת ביחס לנסיבות ביצוע העבירות; עמד בהרחבה על מאפייני צריכת הסמים של המערער; והתרשם, כי למערער מערכת ערכים נורמטיבית בבסיסה ושאיפות לניהול אורח חיים נורמטיבי, אך מנגד ניכר שהוא מתקשה לתפקד באופן יציב במסגרות השונות, הוא בעל קווי אישיות ילדותיים, חבר לחברה שולית ונוטה להשתמש בסמים; והתרשם מקיומה של רמת סיכון מסוימת להמשך התנהגות פורצת גבול בעתיד, ומקיומה של נזקקות טיפולית. והמליץ על דחיית הדיון לשם עריכת ניסיון טיפולי.

בתסקיר השני צוין כי במהלך תקופת הדחייה המערער השתלב בקבוצת הכנה לטיפול ונטל בה חלק פעיל. אך בהמשך לא השתתף בטיפול עצמו וטען כי הוא אינו זקוק לסיוע. ושירות המבחן התרשם כי הוא חסר מוטיבציה להשתלב בהליך

טיפול, ונמנע מהמלצה טיפולית בעניינו.

בתסקיר השלישי צוין, כי במהלך תקופת הדחייה המערער הביע עמדה אמביוולנטית באשר להשתלבותו בטיפול, לצד נכונות להשתלב בטיפול. והומלץ לדחות את הדיון על מנת לערוך ניסיון נוסף לשלבו בהליך טיפולי.

בתסקיר הסופי צוין כי במהלך תקופת הדחייה המערער הגיע לפגישת היכרות לקראת שילובו בטיפול, אך לאחר מכן נעדר ממפגשי הקבוצה ובהמשך אף הודיע כי לא יוכל להמשיך בהשתתפותו בה בשל העובדה שהחל ללמוד.

שירות המבחן התרשם כי המערער מתקשה להשתלב בטיפול ולשמור על קשר רציף אתו, ומתקשה לראות בתהליך הטיפולי גורם שיכול לסייע לו. ובסופם של דברים נמנע מהמלצה טיפולית, והמליץ שאם המאסר על תנאי של המערער יופעל המערער ישא את המאסר בעבודות שירות.

התביעה טענה למתחם עונש הולם הנע בין 6 ל- 12 חודשי מאסר בפועל, ועתרה להטיל על המערער מאסר בפועל ברף הבינוני גבוה של המתחם; הפעלת המאסר על תנאי התלוי ועומד נגדו, במצטבר; הפעלת ההתחייבות; מאסר על תנאי; קנס; התחייבות; ופסילת רישיון נהיגה בפועל ועל תנאי.

ההגנה ציינה כי שליחת המערער למאסר, גם אם בעבודות שירות, תחייב את המערער להפסיק את לימודיו ועבודתו. ועתרה, לאפשר למערער לקבל תסקיר נוסף של שירות המבחן טרם גזירת הדין. ולחילופין, להאריך את המאסר המותנה התלוי ועומד נגדו; או לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהפעיל את המאסר על תנאי בדרך של עבודות שירות.

בית המשפט עמד על חומרת עבירות הסמים; על מדיניות הענישה הנוהגת; ועל נסיבות ביצוע העבירות; וקבע כי מתחם העונש ההולם למעשי המערער נע בין מאסר בפועל קצר שיכול להיות מרוצה בעבודות שירות לבין 7 חודשי מאסר בפועל. אשר לעונש ההולם, בית המשפט ציין כי לחובת המערער הרשעה בעבירה של החזקת סמים לצריכה עצמית, בגינה נידון למאסר על תנאי בן 3 חודשים והתחייבות בסך 2,500 ₪, שהם ברי הפעלה; וציין כי המערער הוא זה שנהג ברכב. בית המשפט התחשב בהתרשמות שירות המבחן מהמערער ובהערכתו בדבר קיומה של רמת סיכון להישנות עבירות; בצורך בהרתעת היחיד והרבים; בהודאת המערער ולקיחת האחריות שלו; בעובדה שעברו הפלילי אינו מכביד; בגילו הצעיר, בשאיפותיו הנורמטיביות, ובחלופי הזמן מאז ביצוע העבירות. אשר למאסר על תנאי, קבע, כי בנסיבות העניין אין מקום שלא להפעילו, וכי בהתחשב בנימוקי הקולא שהוזכרו, עונשי המאסר ירצו בחפיפה רבה. בנוגע לפסילת רישיון הנהיגה, בית המשפט הזכיר את הוראת סעיף 37א'(א) בפקודת הסמים, הקובע פסילת רישיון נהיגה למשך שנתיים למי שמורשע בעבירת החזקת סם לצריכה עצמית שבעברו הרשעה בעבירה זו, וקבע כי בהתחשב בנימוקי הקולא העומדים לזכות המערער ובמאמץ שהמערער משקיע לקדם את עצמו, תקופת הפסילה שתיקבע למערער תהיה קצרה משנתיים.

בסופו של דבר בית המשפט הטיל על המערער 40 ימי מאסר בפועל. הפעיל את המאסר על תנאי בן שלושת החודשים בחופף ובמצטבר, כך שיהיה על המערער לשאת 3.5 חודשי מאסר בפועל, וקבע שהמערער ישא את המאסר בעבודות שירות; מאסרים על תנאי; 12 חודשי פסילה בפועל מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה; והפעלת התחייבות בסך 2,500 ₪.

אשר לנאשם האחר, שהורשע בעבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית, לא היו לחובתו הרשעות קודמות, והוא לא שיתף פעולה עם שירות המבחן, נקבע מתחם עונש הולם שבין מאסר בפועל קצר שיכול להיות בעבודות שירות לבין 14 חודשי מאסר בפועל, והוטלו עליו 3 חודשי מאסר בעבודות שירות, מאסרים על תנאי, 90 ימי פסילת רישיון נהיגה, וקנס

בסך 2,000 ₪.

מכאן הערעור.

ב"כ המערער טען בהודעת הערעור בכתב כי בית המשפט קמא סטה מכלל אחידות הענישה בהטילו על המערער פסילת רישיון נהיגה בפועל לתקופה ארוכה משמעותית מזו שנקבעה לנאשם האחר, ומזו שמקובלת בנסיבות דומות. טען, שפסילת הרישיון תפגע באפשרויות התעסוקה והלימודים של המערער; וטען, שבית המשפט לא נתן משקל ראוי לנסיבות המערער ולמאמציו להשתקם. ועתר לבטל את גזר הדין ולאפשר למערער לטעון מחדש לעונש בבית משפט קמא, או לחילופין לבטל את עונשי הפסילה והמאסר ולהמירם בענישה מותנית. בדיון היום ציין כי המערער ויתר על הערעור בענין המאסר בעבודת שירות ובפועל עומד לסיים את עבודת השירות שלו, וכי השאלה היחידה שנותרה להכרעה נוגעת לתקופת פסילת הרישיון. בהקשר זה ציין את חשיבות רישיון הנהיגה לפרנסת המערער ולפגיעה שתיגרם לו מפסילת הרישיון והצהיר כי הוא מוכן שיוטלו עליו רכיבי ענישה נוספים, כמו קנס, התחייבות ופסילה על תנאי ובלבד שתקופת פסילת רישיון הנהיגה שלו תקוצר.

ב"כ המשיבה טענה כי תקופת הפסילה שהוטלה על המערער מתחשבת בו, שכן על פי החוק בנסיבות דומות יש להטיל פסילה למשך שנתיים וכי אין מקום להתערב בהחלטת בית המשפט קמא בענין זה, וביקשה לדחות את הערעור.

לאחר ששמענו את טיעוני הצדדים ושקלנו את מלוא הנתונים והנסיבות הנוגעים לענין, באנו למסקנה כי יש מקום להקלה מסוימת באורך תקופת פסילת רישיון הנהיגה של המערער, לצד הוספת רכיבי ענישה אחרים בהסכמת המערער.

ככלל, עונש של פסילת רישיון נהיגה למשך שנה למי שהורשע בהחזקת סם מסוכן לצריכה עצמית שבעברו הרשעה בעבירה דומה, איננו עונש חמור. אולם, בסופו של דבר על העונש הקונקרטי להתחשב במכלול הנתונים והנסיבות ולהלום את חומרת המעשה.

במקרה זה, נסיבות המעשה ונתונים הנוגעים למערער, לנסיבות חייו, ולהשפעת העונש עליו, מצדיקים מתן משקל גדול יותר לסיכויי השיקום של המערער.

המערער בן 27. שירות המבחן התרשם ממנו כאדם בעל מערכת ערכים נורמטיבית בבסיסה, השואף לקיים אורח חיים חיובי, אשר לו פוטנציאל לתפקוד טוב במסגרות שונות. יש לו קווי אישיות ילדותיים והוא עדיין מצוי בתהליך גיבוש זהותו האישית. וכיום הוא נמצא בשלב קריטי בחייו מבחינת אפשרויות התפתחותו לטוב ולרע.

מאז ביצוע העבירות בתיק זה עברו כארבע שנים, במהלכן המערער לא הסתבך בעבירות נוספות, עמד בקשר עם שירות המבחן, ומסר בדיקות שתן שיצאו נקיות משרידי סם.

בית המשפט קמא אמנם התחשב בנסיבותיו של המערער וקבע את עונש המאסר שלו בחלק הנמוך של המתחם, אולם נראה לנו כי יש מקום לצעוד צעד אחד נוסף לעבר המערער, כדי לאפשר לו להטיב את אחיזתו במסלול החיובי בו הוא נמצא ולהגדיל את סיכויי שיקומו לטווח הארוך, שיקום שיטיב בעיקר אתו אך גם החברה תהנה ממנו.

הנאשם האחר בתיק, שכאמור הורשע בעבירה המוגמרת של החזקת סם שלא לצריכה עצמית, נפסל מלהחזיק ולקבל רישיון נהיגה לתקופה של 90 יום. אמנם סעיף 37א'(1) בפקודת הסמים, הקובע שלילת רישיון נהיגה למשך שנתיים,

לא חל עליו וחל על המערער, אולם במסגרת השיקולים הכלליים לקביעת תקופת פסילת רישיון הנהיגה של המערער היה מקום לשקלל גם את הצורך לשמור על יחס הולם בענישת המעורבים באותה פרשה.

נוכח דברים אלה, אנו מקבלים את הערעור ומעמידים את תקופת פסילת רישיון הנהיגה של המערער על 6 חודשים בפועל. כמו כן אנו מטיילים על המערער 6 חודשי פסילת רישיון על תנאי למשך שנתיים. קנס בסך 2,500 ₪ או 7 ימי מאסר תחתיו, ומחייבים אותו לחתום על התחייבות בסך 5,000 ₪ להימנע במשך שנתיים מביצוע עבירת סמים מכל סוג שהוא. אם ההתחייבות לא תיחתם בעוד 7 ימים, המערער יאסר למשך יממה.

הקנס ישולם ביום 01.07.21. והפסילה בפועל תכנס לתוקף ביום 01.07.21.

יתר הוראות גזר הדין של בית המשפט קמא יעמדו בעינן.

ניתן והודע היום כ"ה ניסן
תשפ"א, 07/04/2021 במעמד
הנוכחים.

אליהו ביתן, סגן נשיאה

גילת שלו, שופטת

יעקב דנינו, שופט